

EMÄNTÄNÄ MAATILALLA

Voimaantumisen keinot arjessa

Maija Mäkelä
Henna Pulkki

Opinnäytetyö
Marraskuu 2010
Hoitotyön koulutusohjelma
Hoitotyön suuntautumisvaihtoehto
Tampereen ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Hoitotyön koulutusohjelma
Hoitotyön suuntautumisvaihtoehto

MÄKELÄ, MAIJA & PULKKI, HENNA:
Emäntänä maatilalla, Kuinka voimaannun arjessa

Opinnäytetyö 30 s., liitteet 12 s.
Lokakuu 2010

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää maatalojen emänniltä, kuinka he voimaantuvat arjessa. Opinnäytetyön tehtävinä oli selvittää, millaisena emännät kokevat arjen maataloilla ja mitkä asiat ja tekijät he kokivat voimaannuttavina.

Opinnäytetyö on luonteeltaan kvalitatiivinen ja opinnäytetyön aineisto kerättiin teemahaastatteluilta Pirkanmaalaisilta maatalojen emänniltä keväällä 2010. Emäntien tavoittamiseksi teimme yhteistyötä TIETO-MASSI- koulutushankkeen kanssa. Aineisto analysoitiin käyttäen aineistolähtöistä sisällönanalyysia. Opinnäytetyön teoriaosassa perehdytään opinnäytetyömme keskeisiin käsitteisiin, emännyyteen, voimaantumiseen ja maatilayrittämiseen.

Tulosten perusteella saimme kokemuksellista tietoa kuinka emännät kuvasivat arkensa koostuvan erilaisista arjen toimista ja kuinka eläminen maatilalla on elämäntapa. Asiat ja tekijät, millä emännät kokivat voimaantuvansa olivat, että vapaa-aika on tärkeää ja työn tekeminen tilalla tulisi olla mielekästä. Täytyy olla ystäviä, omaa aikaa ja sosiaalisia kontakteja, myös perhe ja puoliso ovat merkittävässä osassa.

Opinnäytetyössämme nousi kehittämissuhteeksi, kuinka emännät voisivat jatkossa kehittää omaa voimaantumistaan pieninäkin hetkinä, sillä työskenteleminen tiloilla on kotona tehtävää työtä, johon ollaan koko vuorokausi sidoksissa. Toisena kehittämissuhteeksi nousi onko emäntien voimaantuminen muuttunut tai parantunut sukupolven vaihdoksen ja emäntien kouluttautumisen myötä.

ABSTRACT

Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Nursing and Health Care

MÄKELÄ, MAIJA & PULKKI, HENNA:
Women of Farms, How to Find Empowerment in Everyday Life

Bachelor's thesis 30 pages, appendices 12 pages
October 2010

The purpose of this thesis was to examine how farm women find empowerment in everyday life and what are the factors that bring personal satisfaction to them.

The thesis was qualitative in nature and the data were collected through a set of interviews of women living in the farms of Pirkanmaa in the spring of 2010. The data were analyzed using data-driven content analysis. The theoretical part of the thesis focuses on the key concepts of being a woman in a farm, empowerment, and entrepreneurship in a farm.

Based on the results, we have gained knowledge on how the everyday life of women consists of various activities and how living in a farm is actually a way of life. The issues and factors that brought empowerment to women were the importance of leisure time, the meaningfulness of work in the farm, having friends around, having one's own time and the family and spouse.

The thesis suggests how the women could continue to develop their own empowerment in everyday life as their place of work is actually their home as well, and therefore work and private life are linked together throughout the days.

Keywords: women of farms, empowerment, agricultural enterprise.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT	6
2.1 Emännys.....	6
2.2 Voimaantuminen	7
2.3 Maatalousyritykset.....	8
3 MASSI-JA TIETO-MASSI HANKE	10
4 TARKOITUS, TEHTÄVÄ JA TAVOITE	11
5 MENETELMÄLLISET LÄHTÖKOHDAT	12
5.1 Laadullinen tutkimusmenetelmä	12
5.2 Aineiston keruumenetelmä	12
5.3 Aineiston analyysimenetelmä	13
5.4 Toteutus	14
6 TULOKSET	15
6.1 Emännän arki	15
6.1.1 Arjen toimet.....	15
6.1.2 Elämäntapa.....	17
6.2 Voimaannuttavat tekijät	18
6.2.1 Vapaa-ajan tärkeys	18
6.2.2 Työn mielekäs tekeminen tilalla	20
6.2.3 Ystävät, oma aika ja sosiaaliset kontaktit.....	21
6.2.4 Perheen ja puolison merkitys.....	22
7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA.....	24
7.1 Eettisyys	24
7.2 Luotettavuus.....	25
7.3 Tulosten tarkastelu	26
7.4 Kehittämisehdotukset	28
LÄHTEET	29
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Emännillä on suuri merkitys maatalojen arjen pyörittämisessä. He hoitavat samalla maatalojen työtä, perhettä ja kotia. Maatalojen työn luonne on muuttunut paljon vuosien aikana. Pienet tilat ovat vähentyneet ja suurten tilojen osuus on noussut ja ne hoidetaan pitkälle tekniikan keinoin. Suomalainen maatalous perustuu, samoin kuin muissakin Euroopan maissa, perheviljelmään. (Härkki-Santala 2002, 19–21.)

Viljelijäperheen elämässä ammatin harjoittaminen ja yksityiselämä kietoutuvat toisiinsa. Silloin kun molemmat puoliset työskentelevät tilalla, he ovat samanaikaisesti sekä avio- tai avopuolisoita ja vanhempia että työtovereita ja yrittäjäkumppaneita. (Silvasti 2001, 173.)

Teimme opinnäytetyömme haastatteleamalla pirkanmaalaisten maatalojen emäntiä siitä, kuinka he voimaantuvat arjessa. Työmme keskeiset käsitteet olivat emännisyys, voimaantuminen ja maatilayrittäjäisyys. Tarkoituksena oli kuvata emäntien kokemuksia heidän omasta voimaantumisestaan arjessa ja siihen liittyvistä tekijöistä. Käytimme työssämme suomalaisen Siitosen (1999) voimaantumisteoriaa määrittäessämme, mitä tarkoittaa voimaantuminen. Tämä aihe kiinnosti meitä, sillä olemme molemmat maaseutuhenkisiä, toinen maatilallinen ja toinen harrastanut eläinten kanssa melkein koko elämänsä. Ammatillisesta näkökulmasta katsottuna koemme tulevina sairaanhoitajina voimaantumisen teeman tärkeänä. Työmme tavoitteena oli antaa maatalon emännille ja muille aiheesta kiinnostuneille kokemuksellista tietoa, jolla he voivat kehittää voimaantumista tukevia toimintamalleja. Teimme tämän työn yhteistyössä Tampereen ammattikorkeakoulun TIETO-MASSI maatalouden koulutushankkeen kanssa.

2 TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT

2.1 Emännuus

Emännuuteen kasvaminen on kahden erilaisen linjan oppimista. Nämä linjat kiertyvät silti toistensa ympärille. Ensimmäinen linja on maataloudellinen. Se koostuu tilan toimintojen ymmärtämisestä, erilaisten maataloustöiden oppimisesta ja asettautumisesta tilan erilaisiin työnjakoihin. Vaikka pääosa näistä tiedoista opitaan omalla tilalla, hankkivat monet emännät tietoa erilaisten koulutusten myötä. Toinen koulutuslinja on sosiaaliseen emännuuteen kasvaminen. Emännuuden sosiaalinen oppimäärä merkitsee tilan tapojen, historian ja kyläyhteisön sosiaalisten suhteiden opettelua ja siitä syntyvää vuorovaikutusta. (Manninen 2008, 27.)

Tutkimuksia maaseudun naisista on Suomessa vähän. Suomalaisissa tutkimuksissa on kolme eri tapaa tulkita naisten työskentelyä maatalousyhteisössä. Ensimmäinen on se, että sukupuolten olisi työskenneltävä yhdessä eloonjäämisen mahdollistamiseksi. Toisena on, että maatalous on pienviljelyä ja tämä tekee työnjaon mahdottomaksi ja aiheuttaa sen, että naiset vastaavat monista asioista tilalla. Kolmantena tulkintana on korostaa emännän roolia, jossa näkemys perustuu siihen, että kummallakin sukupuolella on omat elämänalueensa, jotka täydentävät toisiaan. (Högbacka & Trast 2000, 34–35.)

Emäntien ja isäntien välistä tasa-arvoa edistettiin 1980-luvun alussa muuttamalla maatalousyrittäjien eläkelakia ja verotuskäytäntöä sekä kehitettiin lomitus- ja sosiaalipalvelujärjestelmää. Lisäksi uudistettiin maatalouden ammatillista koulutusta. Eläkelain uudistuksen myötä emäntien tekemä maataloustyö laskettiin eläkkeen perustana olevaan työtuloon. Puolisonsa kanssa heillä oli halutessaan mahdollisuus jakaa maatalouden työtulonsa puoliksi, jolloin he saivat yhtäläisen sosiaaliturvan ja kartuttivat eläkettä samalla tahdilla. Lisäksi maataloudessa työskentelevä emäntä sai oikeudet vuosilomaan ja äitiyslomaan. (Sireni 2002, 15.)

Tämän vuosituhannen alun emännille on tullut merkittäviä muutoksia tehtävänkuvissa, kuten maataloustöissä, kotitaloustöissä ja asenteiden muuttumisessa. Naiset ovat saavuttaneet itsenäisyyttä rahan käytössä ja mahdollisuuden toimia kodin ulkopuolella. Maatalouden uudistuessa emäntien ei tarvitse enää harjoittaa ruumiillista työtä entiseen malliin. Maatalouskoneiden lisääntyminen on tuonut uusia vaativia tehtäviä emännille, heidän pitäisi osata myös konetyöt karjanhoidon ja kotihoidon lisäksi. Osaksi työt tilalla ovat helpottaneet, mutta toisaalta vaikeutuneet emännän osalta, koska työhön on tullut teknisiä taitoja ja erityisosaamista vaativia tehtäviä. Tämä kaikki koneellistaminen, rationalisoiminen ja markkinoiminen edellyttävät sitä, että nykyemännän pitää olla yrittäjä. (Sireni 2002 164–165.)

Maaseudun perinteiset maatalouspohjaiset emäntien elämänmuodot ovat väistymässä ja korvautuvat palkkatyön elämänmuodoilla, jossa liikkuminen lisääntyy ja koulutustaso nousee. Nykyään päätoiminen emännöisyys maataloilla käy harvinaisemmaksi ja emännöyden sisältö on muuttumassa, koska maatalojen määrä on laskenut ja lisätuloja on hankittava maatalon ulkopuolelta. Osalla nykyajan emännillä on aikaisempia kokemuksia palkkatyön elämänmuodosta, heillä on koulutus ja he ovat entuudestaan työskennelleet kaupunkiympäristössä. Palkkatyön elämänmuotoon kuuluu työn ja vapaa-ajan erottaminen. Uuden ajan emännät ovat itsenäisiä, aktiivisia ja antavat uusia merkityksiä emännöydelle. Emännöisyys ei keskity enää yksinomaan pihapiiriin ja kotiin. Emännöisyys näyttäytyy nykyisin tietoisena rakentamisena, jossa voi yhdistellä useita elämän osa-aloja kuten äitiyttä, ansiotyötä, harrastuksia, yrittäjyyttä, opiskelua ja tilan jatkamista. (Sireni 2002, 211–212; Högbäck, 2003, 292–293.)

2.2 Voimaantuminen

Käsite voimaantuminen tulee englanninkielisestä sanasta empowerment. Voimaantuminen määritellään yksilöllisenä tai yhteisöllisenä prosessina. Voimaantuminen merkitsee sekä yksilönä, että yhteisönä kasvua, jossa ihminen on kokonaisena läsnä kohtaamassa toisia ja yhteisiä haasteita. Siinä on

mukana ajatukset, toiveet, tunteet, pelot ja pyrkimykset. (Takanen 2005, 60.)
Siitonen (1999) on määritellyt voimaantumisen seuraavasti:

Voimaantuminen on ihmisestä itsestään lähtevä prosessi: voimaa ei voi antaa toiselle: Se on henkilökohtainen ja sosiaalinen prosessi, jota ei tuota toinen ihminen. Voimaantuminen on prosessi tai tapahtumasarja, jonka kannalta toimintaympäristön olosuhteet (esimerkiksi valinnan vapaus ja turvalliseksi koettu ilmapiiri) voivat olla merkityksellisiä, ja tämän vuoksi voimaantuminen voi olla jossain tietyssä ympäristössä todennäköisempää kuin toisessa. (Siitonen 1999, 93.)

Henkilökohtaisella tasolla voimaantumisessa on kyse oman sisäisen voiman ja itsensä löytämisen matkasta, joka tapahtuu ajattelun, toiminnan ja tunteiden tietoisesta uudelleensuuntautumisesta. Voimaantumisella on yhteys ihmisen ja yhteisön hyvinvointiin (Takanen 2005, 186).

Sisäinen voimantunne on omia voimavaroja ja vastuullista luovuutta vapauttavaa tunnetta, mistä heijastuu myönteisyys ja positiivinen kuva, ja joka on yhteydessä luottamukselliseen ilmapiiriin ja arvostuksen kokemiseen. Sisäisen voimantunteen löytänyt ihminen haluaa yrittää parhaansa ja ottaa vastuun myös muiden yhteisön hyvinvoinnista ja uskaltautuu ennakkoluulottomasti luoviin ratkaisuihin todellisen vastuun mukaisesti. (Takanen 2005, 195–198.)

2.3 Maatalousyritykset

Maaseutuyrittäjyydessä on kyse mistä tahansa maaseudulla tapahtuvasta yritystoiminnasta riippumatta siitä, liittyykö toiminta maatalaan vai ei. Yrittäjäksi ryhtyminen on maaseudulla prosessina samankaltainen kuin muutenkin. Maaseudulla tapahtuvassa yrittämisessä olennaista on se, että oivaltaa maaseudun mahdollisuudet ja niiden kaupallistumisen tuotteiksi ja palveluiksi. Suomi on yksi Euroopan harvimmin asutuista ja maaseutumaisimmista maista. Maaseudun toiminnallinen rooli yhteiskunnassa on kuitenkin lyhyessä ajassa menettänyt merkitystään. Muutoksen taustalla ovat olleet väestön ikääntyminen ja väheneminen, alhainen tulotaso ja paikoin korkea työttömyys. (Harju & Pirttilä 2004, 9-10.)

Suomalaisessa maaseutupolitiikassa on käytössä maaseudun kolmijako, jossa maaseutu on jaettu harvaan asuttuun maaseutuun, ydinmaaseutuun ja kaupunkien läheiseen maaseutuun. Tämä jakotapa kertoo, että kaupunkien läheinen maaseutu luo edellytykset parhaimpaan kehittymiseen tiloilla. Ydinmaaseutu on puolestaan vahvaa alkutuotantoaluetta ja nämä alueet sijoittuvat Etelä - ja Länsi-Suomeen. Itä- ja Pohjois-Suomessa harvaan asuttua maaseutua uhkaa huonon kehityksen kierre, nuoret muuttavat pois ja palvelut katoavat. (Kuisma & Kallio 2009, 30.)

Suomi on EU:n maaseutu - ja metsävaltaisin maa. Maaseudulle on tyypillistä luonto, vähäinen väestömäärä ja pitkät välimatkat. Maatalousyrittäjällä on vastassaan nykyään vaativat kuluttajat, joiden huomiot ovat tuotantotavassa ja olosuhteissa. Euroopan unioni ja sen jäsenyys ovat tuoneet mukanaan kansainvälisen kilpailun. Teknologia on huimaavaa vauhtia kehittynyt. Euroopan unionin päätökset ohjaavat maatalousyrittäjän toimintaa (Kuisma & Kallio 2009, 30.)

3 MASSI-JA TIETO-MASSI HANKE

Massi-hanke alkoi 1.8.2002–31.7.2005. Sille saatiin myöhemmin jatkoaikaa aina 28.2.2006 saakka. Massi maaseutuyrittäjän uudet voimavarat -hanke oli maaseudun kehittämishanke, joka kuului Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston (EMOTR-T) kehityshankkeisiin. Hanketta hallinnoi Pirkanmaan ammattikorkeakoulu, ja sen toiminta-alue kattoi pirkanmaan alueen 33 kuntaa. (Kivinen & Talola 2005, 16.)

Maaseutuyrittäjän uudet voimavarat -hankkeen suunnittelu oli lähtenyt käyntiin vuonna 2002 pirkanmaan maa- ja metsätaloustuottajain keskusliiton (MTK) ja pirkanmaan ammattikorkeakoulun yhteistyönä. Maaseudun murros kohteli suomalaisia maaseudun yrittäjiä rankasti, sillä monilla tiloilla sukupolvia jatkunut työ oli loppumassa ja navetat olivat tyhjenemässä eläimistä. Työmäärät taas olivat toisaalla lisääntymässä ja monipuolistumassa nopeaan tahtiin. Ratkaisujen teko oli viljelijäperheissä asioiden uudelleen arviointia ja moninaisten päätösten tekoa. Näihin työn muutokseen liittyviin haasteisiin syntyi Massi-hanke. (Kivinen & Talola 2005,11.)

Massi-hankkeen tarkoituksena on ollut parantaa maaseutuyrittäjien hyvinvointia pirkanmaan alueella. Vuodesta 2007 alkaen on jatkanut TIETO-MASSI koulutushanke, joka tarjoaa monimuotoista koulutusta työhyvinvoinnin suunnitteluun ja toteutukseen sekä henkilöjohtamiseen liittyviin kysymyksiin kevääseen 2011 saakka. (Massi-tieto 2009.)

4 TARKOITUS, TEHTÄVÄ JA TAVOITE

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvata maatalan emäntien kokemuksia omasta voimaantumisestaan arjessa ja siihen liittyvistä tekijöistä.

Opinnäytetyön tehtävät ovat:

Millaisena maatalan emännät kuvaavat arkeansa?

Mitkä ovat ne asiat ja tekijät, joiden avulla he kokevat voimaantuvansa?

Opinnäytetyömme tavoitteena on antaa maatalan emännille ja muille aiheesta kiinnostuneille kokemuksellista tietoa. Tiedon avulla voidaan tarvittaessa kehittää voimaantumista tukevia toimintamalleja, ja tietoa voidaan hyödyntää esimerkiksi koulutustilaisuuksia järjestettäessä.

5 MENETELMÄLLISET LÄHTÖKOHDAT

5.1 Laadullinen tutkimusmenetelmä

Käytimme työssämme laadullista eli kvalitatiivista tutkimusmenetelmää. Laadullisessa tutkimuksessa on lähtökohtana todellisen elämän kuvaaminen, jossa saadaan tutkittava kohde mahdollisimman kokonaisvaltaisesti esiin. Laadullinen tutkimus ei pyri todistamaan jo olemassa olevia väittämiä, vaan etsimään ja löytämään tosiasioita. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara, 2008,157.) Laadullisessa tutkimuksessa on tarkoitus selittää ja ymmärtää ihmisen ainutlaatuisia ajatuksia, merkityksiä, kokemuksia ja käyttäytymistä (Krause & Kiikala 1996,78). Tilastolliseen yleistyksen laadullisella tutkimusmenetelmällä ei pyritä, vaan siinä pyritään kuvaamaan tapahtumia, ilmiöitä tai antamaan teoreettinen tulkinta jollekin ilmiölle. Laadullisessa tutkimuksessa on tärkeää, että henkilöt tietävät tutkittavasta ilmiöstä mahdollisimman paljon, ja heillä on kokemusta siitä. Tiedonantajien valinnan ei pidä olla satunnaista, vaan harkittua ja tarkoitukseen sopivaa. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 85–86.)

5.2 Aineiston keruumenetelmä

Käytimme opinnäytetyömme aineiston keruumenetelmänä teemahaastattelua. Haastattelu on ainutlaatuinen, koska siinä pääsee tutkittavan kanssa suoraan kielelliseen vuorovaikutukseen. Teemahaastattelu on puolistrukturoitu haastattelu, jossa kysymysten muoto on sama kaikille, mutta haastattelija voi vaihdella niiden järjestystä. Haastattelu kohdennetaan tiettyihin teemoihin ja keskeistä on, että haastateltavien tulkinnat asioista ja heidän niille antamansa merkitykset ovat keskeisiä. (Hirsjärvi & Hurme 2009, 47–48.)

Haastattelun etuna on se, että aineiston keruu voidaan tilanteen edellyttämällä tavalla tehdä joustavaksi ja vastaajia myötäillen. Tyypillistä on, että teemahaastattelussa aihealue on tiedossa mutta, kysymysten tarkka muoto ja järjestys puuttuvat. (Hirsjärvi ym. 2008, 200–203.)

5.3 Aineiston analyysimenetelmä

Opinnäytetyömme analyysimenetelmänä oli aineistolähtöinen analyysi. Aineistolähtöisessä analyysissä on periaatteena, että aikaisemmat havainnot, tiedot ja teorit eivät ohjaa analyysin toteuttamista tai lopputulosta, vaan analyysin oletetaan olevan aineistolähtöistä. (Tuomi & Sarajärvi 2009,95).

Sisällön analyysi on laadullisen tutkimuksen perusmenetelmä, jota voidaan luonnehtia sekä yksittäiseksi metodiksi, että melko väljäksi teoreettiseksi kehykseksi, joka on liitettävissä erilaisiin analyysikonaisuuksiin. Voidaan myös todeta, että useimmat eri nimillä kulkevat laadullisen tutkimuksen analyysimenetelmät perustuvat tavalla tai toisella sisällönanalyysiin. (Tuomi & Sarajärvi 2009,91.)

Aineistolähtöiseen laadullisen sisällönanalyysin kuuluu kolme vaihetta. Ensimmäinen vaihe on aineiston redusointi eli pelkistäminen, jossa kysytään tutkimustehtävän mukaisia kysymyksiä. Aineiston pelkistämässä karsitaan kaikki tutkimukselle epäolennainen pois, ja aineistosta löytyvät vastaukset eli pelkistetyt ilmaisut kirjataan ylös. Alkuperäisilmaisuja pelkistettäessä analyysiyksikkönä voidaan käyttää yksittäistä sanaa, lausetta tai ajatuskokonaisuutta tutkimustehtävästä ja aineiston laadusta riippuen. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 108–110.)

Toisena vaiheena on klusterointi eli ryhmittely, jossa etsitään erilaisuuksia ja yhtäläisyyksiä pelkistetyistä ilmaisuista. Löydetyt samaa tarkoittavat ilmaisut yhdistetään yhdeksi alaluokaksi ja annetaan sille sisältöä kuvaava nimi. Ryhmittelyssä luodaan pohja kohteena olevan tutkimuksen perusrakenteelle ja alustavia kuvauksia tutkittavasta ilmiöstä. (Tuomi & Sarajärvi 2009,110.)

Kolmantena vaiheena on abstrahointi eli käsitteellistäminen, jossa tutkija muodostaa yleiskäsitteiden avulla kuvauksen tutkimastaan kohteesta. Aineiston teoreettisten käsitteiden luomisessa aineistosta erotellaan tutkimuksen kannalta olennainen tieto ja valinnan pohjalta muodostetaan teoreettisia käsitteitä ja johtopäätöksiä. Abstrahointia jatketaan yhdistämällä samansisältöisiä luokkia niin kauan kuin luokitusten yhdistely on mahdollista aineiston sisällön

näkökulmasta. Jatkamalla abstrahointia yläluokista muodostetaan pääluokka. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 111–112.)

Aineistolähtöinen sisällönanalyysi perustuu tulkintaan ja päättelyyn. Empiirisestä aineistosta edetään käsitteellisempään näkemykseen tutkittavasta ilmiöstä. Empiirisestä aineistosta aikaan saatu malli, käsitejärjestelmä tai aineistoa kuvaavat teemat esitellään tuloksissa. Myös luokittelujen pohjalta muodostetut käsitteet ja niiden sisällöt kuvataan tuloksissa. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 112–113.)

5.4 Toteutus

Toukokuussa 2010 keräsimme aineiston opinnäytetyöhöme teemahaastattelujen avulla, jonka toteutimme haastatteleamalla viittä emäntää heidän kodeissaan. Haastateltavien emäntien tavoittamiseksi teimme yhteistyötä TIETO-MASSI- hankkeen työelämätahomme edustajan kanssa. Soitimme etukäteen haastateltaville ja sovimme heille sopivan ajan haastattelulle. Haastateltavat saivat tiedotelomakkeen (liite 1), jossa oli kerrottu opinnäytetyömme tarkoitus. Haastattelun alussa haastateltava täytti suostumuslomakkeen (liite 1). Tiedote- ja suostumuslomake käytiin myös suullisesti läpi. Haastateltavilta vielä varmistettiin lupa nauhoitukseen, joka sopi kaikille haastateltaville. Käytimme haastattelujen etenemiseksi tekemäämme teemahaastattelun runkoa (liite 2) ja haastattelujen edetessä teimme aiheesta nousseita lisäkysymyksiä. Haastattelut teimme yksin, toinen teki kolme ja toinen kaksi haastattelua. Jokainen haastattelu oli ainutkertainen ja mieleenpainuva. Taltioidut äänitehaastattelut litteroimme omille tietokoneille henkilökohtaisiin tiedostoihimme. Työn valmistuttua hävitämme aineiston koneeltamme.

Teimme haastatteluista aineistolähtöisen sisällönanalyysin (liite 3). Ensin luimme aineiston ja perehdyimme sen sisältöön. Toiseksi etsimme tekstistä pelkistetyt ilmaukset ja alleviivasimme ne. Kolmanneksi listasimme pelkistetyt ilmaukset. Neljänneksi yhdistimme pelkistetyt ilmaukset ja muodostimme niistä alaluokat. Viimeiseksi yhdistimme alaluokat ja muodostimme niistä yläluokat.

6 TULOKSET

6.1 Emännän arki

6.1.1 Arjen toimet

Maatiloilla emännät kuvasivat arjen toimien kuluttavan suurimman osan heidän ajastaan. Maatilan töihin kuuluivat eläinten hoito, kirjalliset työt, kotityöt, peltotyöt, muut / huoltotyöt ja sivuelinkeinot. Haastateltavilla emännillä oli sika-, lypsykarja- sekä lihakarjataloutta. Päätyönään he pitivät eläinten parissa tehtävää työtä. Karjan ja eläinten hoito oli yleensä jo aamun ensimmäinen toimi. Työtä oli lähinnä aamu- ja iltapainotteisesti, vuodenajasta riippuen myös muulloin. Eläinten hoitoon kuului lehmien lypsyä ja ruokintaa. Eläinten poikimisia oli satunnaisesti ja eläinten kuntoa tarkkailtiin useaan kertaan päivittäin. Eläinten hyvinvoinnista huolehdittiin myös säännöllisellä karsinoiden ja tilojen puhdistamisilla. Eläinten siemennykset olivat ajoittain sijoittuvaa työtä, samoin vasikoitten sarvien nupotukset. Eläimiä myös järjesteltiin tilanteen mukaan, esimerkiksi oliko eläin ummessa eli maitoa ei tullut vai oliko lypsyvuorossa.

”Aamulla sitten herätään puoli seitsemän aikaan ja sitten mennään seitsemän paikkeilla navettaan ja kun on tämä lypsykarjatila ja sitten tehdään nämä navettatyöt ja siihen menee sellainen pari kolme tuntia aamulla.”

”Siellä saattaa olla sellaista kaikennäköistä eläinten järjestelyä tuolla navetassa, koska välillä menee toiset lehmät umpeen ja toisia taas otetaan lypsyvuoroon tai siirretään sinne ummessa olevien puolelle. Se on semmoista järjestelyä välillä, sitten on näitä pikkivasikoitten korvamerkkien laittamista ja näitä nupoutusta, se on sellaista, että sarvet poltetaan eli aihiot poltetaan ettei tule sarvia, mutta sehän ei ole jokapäiväistä.”

Emännät olivat tiloilla pitkälti vastuussa kirjallisista töistä. Vuoden eri aikoina oli erilaisia kirjallisia töitä. Kirjallisista töistä emännät mainitsivat verokirjanpidon,

viljelysuunnitelmat ja viljelymuistiinpanot. Kaksi emännistä mainitsi Euroopan unioniin liittymisen jälkeen paperitöiden lisääntyneen paljon.

”Ja sitten on kaikki tietenkin, mitä EU eli Euroopan unioni teettää meillä maanviljelijöillä, kaikki kirjalliset työt, kirjanpidot. Niitähän on tullut hirveästi tämän EU:n myötä lisää meille ja kaikkia direktiivejä pitää noudattaa. Se oli aluksi aika orjallista, mutta nyt siihen on jo tottunut.”

Emäntien arkeen kuului perinteisesti myös kotitöiden tekoa. Tasa-arvoistuminen näkyi myös tässä, sillä osalla tiloista myös isännät osallistuivat kotitöiden tekemiseen. Kotitöiksi emännät mainitsivat ruoanlaiton, siivouksen, pyykin pesun ja lasten sekä mummon hoitamisen muun työn ohessa. .

”Sitten täytyisi välillä yrittää noita huushollihommiakin tehdä. Täytyy sanoa, että mä en ole sellainen pullantuoksuinen emäntä, en välttämättä istu sellaiseen muottiin et tuota en ole mitenkään kauhean innokas ruoanlaittaja, mutta pakkohan sitä on sitten yrittää jotain aina tehdä, siivota ja pyykit ja tämmöiset asiat.”

Peltotyöt ajoittuivat tiloilla keväeseen ja syksyyn. Keväällä oli kylvömuokkaukset, viljojen lajittelu ja kylvö. Pitkin kesää tiloilla tehtiin säilörehua. Syksyyn ajoittui viljan puinti ja viljan kuivaus. Osa haastateltavista emännistä ilmoitti myös osallistuvansa tilan peltotöihin.

”Minä teen enemmän niitä kotitöitä mutta, joka tilallahan emännät ei välttämättä tee noita peltohommia meillä kyllä on tuota päästetty traktorin rattiinkin. Minä teen ihan mielellänikin ja onhan se vaihteluakin, kun ei sitäkään ole sillai ympäri vuoden.”

Emännät mainitsivat tiloilla olevan myös paljon erilaisia muita töitä, mitä tehtiin sitten kun jäi aikaa. Talvea varten tehtiin puita, halkoja hakattiin ja aitoja korjattiin. Päivän aikaan emännät tekivät tilalle myös erilaisia hankintoja tarpeen mukaan.

” Välillä joutuu käymään tuolla kylillä hakemassa jotain osia isännälle taikka jotain vastaavaa rehua.”

Osalla tiloista oli sivuelinkeinona mökkivuokraus. Siihen liittyi erilaisia huoltotöitä. Emännät mainitsivat siellä tehtävistä töistä puutyöt, pihatyöt ja siivouksen.

”Sitten mulla on tuota mökkivuokrausta vielä, viikkovuokramökkejä yksi kappale ja sitten jokunen tällainen vuosivuokramökki.”

6.1.2 Elämäntapa

Emännät kuvasivat maatilalla elämisen olevan elämäntapa. He kuvasivat olevansa moderneja ja tiloilla tasa-arvoisia tänä päivänä ja yrittäjiä omassa maatalousyrityksessään. Elämäntapa oli valinnainen ja se oli muodostunut perintötilan, sukupolven vaihdoksen tai avioitumisen myötä. Työ, perhe ja koti oli heillä siinä samassa ja se teki työstä elämäntavan.

Emännitys nähtiin modernina ja tasa-arvoisena. Emännät ajattelivat, ettei emännitys ole enää samanlaista, kuin se on joskus ollut. He kokivat olevansa tasa-arvoisia isäntien kanssa tiloilla. He tekivät tiloilla töitä jakaen niitä puolison kanssa. Persoonajeroja toki löytyi. Vastuut tiloilla jakaantuivat eritavoin. Emäntien puheista korostui, että jokainen saa olla sellainen emäntä, millainen tahtoo olla.

”Ei pitäisi niin kuin ottaa sellaisia paineita itse, eikä pakottaa itseään mihinkään sellaiseen muiden ihmisten luomaan muottiin.”

”Minä en ole sellainen perinteinen emäntä, minä en ole sellainen, miten sen nyt sanoisi hoivaava tyyppi. Totta kai minä huolen pidän, minä olen sellainen toiminnan ihminen. Koen olevani ehkä vähän tällainen modernin tyylin eläjä.”

Yrittäjyys nousi kaikilta haastateltavilta. Maatilalla arki on yrittäjyyttä. Osa vastaajista oli itse itsenäisenä yrittäjänä tilalla ja osa harjoitti yritystä yhdessä puolisonsa kanssa. Emännistä osa teki myös palkkatyötä omalla tilalla toimimisen lisäksi.

Emännät kokivat olevansa ammatiltaan yrittäjiä. Työaikoja tiloilla ei ollut ja töitä tehtiin sen mukaan, mitä milloinkin oli. Arki muotoutui emäntien mukaan

kausiluontoisesti. Työn tekemisen ajat tekivät työstä haasteellisen ja raskaan. Toki helpompiakin ajanjaksoja oli vuodenaikojen mukaan. Ulkopuolista työntekijääkin käytettiin. Lisäksi osalla emännistä oli luottamustoimia eli he olivat mukana karjaan ja maatalouteen liittyvissä luottamustoimissa.

"En mä tiedä emännyydestä, sitten kun mä olen vähän niin kuin, mä en ylipäänsä tuota emäntä käsitettä, mä olen maatalousyrittäjä, joka vastaa tästä yrityksestä. Että tämä emäntä on mulle sellainen käsite että mä en tätä ymmärrä, tätä ollenkaan sitten, sillain mää itteeni kutsun niinku maatalousyrittäjäksi joka vastaa omasta yrityksestään."

" On kaksi maatilayrittäjää yleensä tilalla ja mun tilalla ei ole kuin yksi maatalousyrittäjä ja se olen minä."

6.2 Voimaannuttavat tekijät

6.2.1 Vapaa-ajan tärkeys

Vapaa-ajan merkitys voimaannuttavana tekijänä nousi esiin jokaisessa haastattelussa. Emäntien haastatteluista nousi pääteemoiksi, että vapaa-aikaa tulisi olla riittävästi, vapaa-ajalla tulisi päästä riittävästi pois työn äärestä ja aikaa pitää löytyä myös matkailulle kuin liikunta ja ulkoiluharrastuksille.

Työ, jota tehdään vuorokauden ympäri ilman säännöllistä työaikaa, vaatii vastapainoksi riittävästi vapaa-aikaa. Eräs emäntä koki vapaa-ajan järjestämisen olevan nimenomaan emännän tehtävä, hänen mielestään isännät eivät osaa siitä huolehtia.

"Että se pitää itse huolehtia, että sitä vapaa-aikaa löytyy. Isännähän ovat semmoisia, että elämä olisi pelkkää työtä, jos niille annettaisi päätäntävalta, mutta kun niillehän ei kaikkea päätäntävaltaa anneta."

Vapaa-ajan merkitys koettiin maatilalla erityisen tärkeäksi, koska tilalla tehdään työtä ja asutaan samassa paikassa. Työn sitovuuden ja sekä fyysisen että henkisen raskauden vuoksi pidettiin työstä irtautumista tärkeänä.

"On hirveen tärkeitä, et ole jotain muutakin kun tämä tila."

Useat vastaajat korostivat sitä, että vapaa-ajalla on lähdettävä pois tilalta. Näin työstä pääsee irtautumaan konkreettisesti, eivätkä tekemättömät työt häiritse vapaa-aikaa. Eräs emäntä oli puolisonsa kanssa järjestänyt siten, että lähti tilalta pois jo lomittajan tuloa edeltävänä päivänä. Tilalla tekemättömät työt olisivat painaneet mieltä ja lomatunnelma olisi ollut pilalla.

" Sanotaan, että näitä henkireikiä pitää olla, niin kuin pääsee täältä kotioloista ja täältä tilalta pois."

Matkailu koettiin tärkeänä ja mukavana lomailumuotona. Matkoja tehtiin ulkomaille lähelle ja kauas. Emännät eivät kokeneet vaikeaksi jättää tiloja loman ajaksi. Lomamatkoja tehtiin myös karjaan liittyen erilaisiin näyttelyihin.

" ja tota noin niin, kyllä me on käyty etelänreissulla. Kyllä mää niin kuin pystyn noi elukat tänne jättämään ihan hyvin että, jos jotain ongelmia tulee niin tulee olen mä sitten täällä tai siellä. Mä kyllä pystyn lähteen."

Lomien lisäksi emännät kertoivat vapaa-ajan harrastuksistaan, jotka toivat virkeyttä. Harrastukset olivat monella hyvin liikunnallisia. Emännät mainitsivat harrastavansa vesijumppaa, jumppaa, lenkkeilyä, metsästystä ja kalastusta sekä koiran kanssa lenkkeilyä. Liikunnan lisäksi emännät osallistuivat vapaa-aikanaan paljon erilaiseen yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen muun muassa viljelijöiden järjestöissä, mutta myös kunnallisissa luottamustoimissa. Kaikki emännät korostivat harrastusten merkitystä ajatusten viemiseksi pois työstä. Työtä jaksaa tehdä, kun on välillä saanut tehdä jotain muuta.

" Se piristää sitten mieltä jossain hyvässä porukassa, tuolla harrastaa jotain hikijumppaa."

6.2.2 Työn mielekäs tekeminen tilalla

Työn raskaudesta ja sitovuudesta huolimatta monen emännän mielestä itse työ oli voimaannuttava tekijä. Emännät mainitsivat, että he saavat voimaa työstä ja elämäntavasta, työ on mielekästä ja kehittyvää ja työstä syntyvää stressiä pystyy hallitsemaan. Emännät mainitsivat itse työn olevan elämäntapa, joka antaa tekijälleen onnistumisen tunteita. Myös maaseutu elinympäristönä antoi voimaa, emännät nauttivat luonnosta, eläimistä ja vuodenaikojen vaihtelusta. Emännät korostivat, että työn tekeminen on emäntien mielestä positiivinen tekijä, pelkkä luonnossa oleilu ei tekevän ihmisen mielestä riittäisi elämän sisällöksi. Haastateltavat kokivat myös, että emännuus on kunnia-asia, sillä enää harveneva joukko jää maataloilta töihin.

"Ihan kaikki, elämä, työ ja tekeminen tässä, joka päivä tapahtuu jotain mukavaa. Kyllä mä joka päivä kovalla innolla lähdän aamulla tonne navetalle. Kyllä mä saan tästä tilalta voimaa"

Työn mielekkyys ja kehittämismahdollisuudet tekevät siitä voimaannuttavan. Emännät yhdistivät mielekkyyden myös työn itsenäisyyteen. Eräs emäntä kertoi saavansa voimaa itsenäisestä työstä ja siitä, että saa itse päättää, mitä tekee työssään.

" Mä saan sisäisen voiman tästä itsenäisestä työstä ja siitä, että mä saan päättää, mitä mä teen tässä työssäni ja mäkin asetan tässäkin työssä tietynnäköisiä tällöisiä tavoitteita. Työn täytyy olla mielekästä ja siinä täytyy olla jotain sisältöä. Ja aina täytyy koittaa kehittää sitä työtä monellakin eri tapaa."

Emännät pitivät stressin hallintaa erittäin tärkeänä. He korostivat, että stressiä on osattava käsitellä. Emännät painottivat yleisen elämäntilanteen merkitystä. On luotettava siihen, että asiat järjestyvät tavalla tai toisella.

"Eihän työ tapa, mutta stressi tappaa."

6.2.3 Ystävät, oma aika ja sosiaaliset kontaktit

Emäntien vastauksista nousi esiin toisaalta ystävien ja sosiaalisten kontaktien tärkeys, toisaalta oman, yksin vietetyn ajan merkitys ja osallistuminen yhteiskunnalliseen toimintaan. Useat vastaajat kertoivat sosiaalisten kontaktien tärkeydestä, mutta korostivat samalla myös nauttivansa yksinäisyydestä ja kokevansa sen voimaa antavana. Hektisen työn vastapainoksi hiljaisuus ja yksinolo rauhoittavat. Emännät nauttivat hiljaisuudesta lähellä luontoa, esimerkiksi mökillä takkatulen ääressä tai metsästys- ja kalastusharrastuksen parissa.

"Ihmisellä pitää olla myös semmosta aikaa, ettei tartte koko aikaa olla päällimmäisenä häsläämässä, vaan pitää olla omaa aikaa."

"Mä saan voimaa omista jutuista, että en mä näitä ulkoisia virikkeitä hirveesti kaipaa".

Emännät kertoivat erilaisten ystävyysuhteiden merkityksestä. Oman alan ystävät koettiin tärkeiksi. He ymmärtävät arjen ongelmassa, osaavat antaa asiantuntevia neuvoja ja vertaistukea. Yhteistyön tekeminen muiden tilallisten kanssa mainittiin useasti. Tilat tekivät keskenään yhteishankintoja ja auttoivat toisiaan kiireaikoina. Eräs vastaaja kertoi saavansa vertaistukea myös internetin keskustelupalstoilta. Toisaalta eräs vastaaja kuvasi tärkeiksi ystävät, jotka eivät tiedä maataloudesta mitään. Heidän seurassaan ei voi puhua työasioita, näin pääsee irtautumaan työstä täydellisesti. Sivuelinkeinon tai harrastusten parissa tavatut ihmiset olivat emäntien mielestä myös tärkeitä. Esimerkiksi sivuelinkeinoaan ylläpitävä emäntä piti tapaamiaan ihmisiä rikkautena. Hän koki hyväntuulisten lomalaisten tapaamisen olevan hyvä lisä arkeen. Hän myös mainitsi tavanneensa eri harrastuksissa erilaisia ystäviä, jotka kaikki omalla tavallaan toivat voimaa arkeen.

"Taas on myös kauhean kivaa se, että jos on sellaisia kavereita, jotka ovat samassa tilanteessa, koska ne sit taas ymmärtää ja jos niin kuin murehdin sille jotain lehmää vaikka, niin siitä saa sellaista vertaistukee."

"Hyvät ystävät ovat kauhean tärkeitä, ei tiedä maataloudesta mitään, niitten kanssa on kauhean kiva olla koska tota niiden kanssa ei voi puhua työjuttuja, on pakko puhua jotain muuta."

Usealla vastaajalla oli työhön liittyviä luottamustoimia. He olivat mukana myös kunnallispolitiikassa ja yhdistystoiminnassa. Osallistuminen yhteiskunnalliseen toimintaan koettiin tärkeänä, paitsi vaikuttamismahdollisuuden vuoksi myös siksi, että sitä kautta saa uusia ystäviä.

"Mä olen jonkin verran mukana tossa kunnallispolitiikassa ja yhdistystoiminnassa."

6.2.4 Perheen ja puolison merkitys

Puolison lisäksi perheelliset emännät kertoivat lasten ja lastenlasten merkityksestä. Jo lasten kasvun seuraaminen ja heidän osallistumisensa tilan asioihin koettiin ilon aiheeksi. Myös ajatus sukupolvien jatkamasta viljelijäperinteestä nähtiin tämän voimaannuttavan tekijän taustalla.

"Mun mielestä on kauheen hauska seurata siis lasten touhujia ja nyt, kun niistä tulee aikuisia. Tosi kivahan se on, että niiltä saa kaikkea kommenttia sitten. Mä koen sen ittelleni ilona, positiivisena asiana."

"Meillä on lapsenlapsi, joka antaa elämään hirveesti iloa. Tyttärelle pitää ajatella tietenkin, että tässä pystyy elään ja oleen onnellisena ja iloisena ja ihmisen. Semmonen esimerkin valo tälle tyttärelle ja myös tälle vävyille, että maatila on mielenkiintoinen työpaikka."

Puolison ja perheen merkityksen emännät kuvasivat arjen kantavaksi voimaksi. Tärkeänä pidettiin, että tilalla olisi ihmisillä hyvät välit ja että ristiriidoista pystytään puhumaan. Emäntien mielestä olisi hyvä asia, jos puolisoilla olisi muutakin yhteistä kuin työ. Toisaalta koettiin, että molemmilla pitäisi olla myös omia harrastuksia. Tasavertaisuus niin työssä kuin puolison kanssa koettiin tärkeänä.

"Yhtäläisesti oon tässä hommassa, kun toi mieskin."

Tasa-arvoisuus koettiin voimavaraksi. Useat emännät puhuivat samasta asiasta. Kertoessaan työstään he korostivat emännän työn monipuolisuutta. Heidän työtehtäviinsä kuuluu paljon perinteisesti miehiseksi miellettyjä töitä ja emännät osallistuvat tilan päätöksiin puolisoidensa rinnalla.

”Minä sitten taas vastustan kauheasti tuollaista perinteistä ajattelumallia, mun mielestä voi niinku ajatella sillai, että se tekee, joka osaa.”

Vaikka emännät eivät itse nimenneet tasa-arvoa voimaantumisen tekijäksi, heidän kertomuksensa kuvastavat tasa-arvoisen suhteen puolisoon olevan jaksamisen kulmakivi. On vapauttavaa, kun saa olla oma itsensä.

”Mun mielestä jokainen voi olla, sellainen emäntä miltä tuntuu.”

7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

7.1 Eettisyys

Tutkijan eettinen vastuu korostuu tutkimuksissa, joissa tutkimus kohdistuu ihmisten kokemuksiin. Ihmistä tutkittaessa eettiseksi periaatteeksi ovat vakiintuneet ajan kuluessa tutkittavien ihmisten itsemääräämisoikeus, vahingoittumattomuus sekä yksityisyyden kunnioittaminen. (Janhonen & Nikkonen 2003, 256.) Ihmisten itsemääräämisoikeutta pyritään kunnioittamaan siten, että heille annetaan mahdollisuus päättää, haluavatko he osallistua tutkimukseen. Vapaaehtoinen päätös osallistua toteutuu, jos tutkittavat saavat riittävästi tietoa tutkimuksesta. (Kuula 2006, 60–62.) Olemme hakeneet suostumuksen Massi-hankkeelta opinnäytetyötämme varten. Saimme sen huhtikuussa 2010. Opinnäytetyössämme työelämätahomme edustaja etsi tiedonantajia opinnäytetyöhömme ja antoi heidän yhteystietonsa meille. Hän kertoi osallistujille etukäteen opinnäytetyömme tarkoituksesta. Osallistuminen oli vapaaehtoista ja soitimme etukäteen osallistujille ennen aineistonkeruutilannetta, jossa kerroimme opinnäytetyöstämme, itsestämme, käyttötarkoituksesta ja aineistonkeruutilanteesta.

Tutkijan on muistettava, että osallistujien ja heidän asioidensa ja tietojensa on säilyttävä tunnistamattomina. Tämä on tutkimusetiikan mukaista, mutta se rohkaisee tutkimukseen osallistuvaa vastaamaan kysymyksiin rehellisesti. (Mäkinen 2006, 114–115.) Kerättyä tietoa ei luovuteta ulkopuolisille tai käytetä muuhun tarkoitukseen. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 127.) Tutkijan on toimittava luottamuksellisesti ja tutkijan on noudatettava tutkittavilleen antamiaan lupauksia. (Mäkinen 2006, 148.)

Teimme aineiston analyysin totuudenmukaisesti ja käytimme saamamme tiedon hyväksi. Tulokset esitimme selkeästi aineistoa kunnioittaen, sisältöä muuttamatta. Äänitteet ja litteroidut tekstit pysyivät koko ajan meidän hallussamme. Tutkimusaineistoa olemme säilyttäneet ja käsitelleet asianmukaisesti. Haastatteluista saadut tulokset on esitetty työssämme totuudenmukaisesti. Aineiston tulemme hävittämään tuhoamalla

haastattelunauhoitukset sekä kirjoitetut tekstit heti työmme valmistumisen jälkeen.

Tutkimusta julkaistaessa kiinnitetään huomiota haastateltujen anonymiteetin säilymiseen, koska usein laadullisen aineiston otos on pieni ja laadullisessa tutkimuksessa käytetään paljon suoria lainauksia. Niistä ei saa käydä ilmi tiedonantajien henkilöllisyys. (Paunonen & Vehviläinen- Julkunen 1997, 29–31; Kuula 2006,64.) Olemme huolehtineet haastateltujen anonymiteetin säilymisestä koko prosessin ajan.

7.2 Luotettavuus

Tutkimus on luotettava kun tutkimuksesta saatu aineisto ja aiempi teoriatieto ovat yhteensopivia. Laadullisella tutkimusmenetelmällä tehdyssä tutkimuksessa luotettavuuden kriteeri on tutkija itse ja hänen rehellisyytensä, koska arvioinnin kohteena on tutkijan tutkimuksessaan tekemät valinnat, teot ja ratkaisut. Tutkijan tulee arvioida tutkimuksensa luotettavuutta jokaisen tekemänsä valinnan kohdalla. Luotettavuuden arviointi tehdään teoriaan, analyysitapaan, tutkimusaineiston ryhmittelyyn, tutkimiseen, tulkintaan ja johtopäätöksien tekoon. Tutkimusta ei käytännössä voida toistaa koskaan sellaisenaan, koska jokainen laadullisella tutkimusmenetelmällä tehty tutkimus on ainutkertainen kokonaisuus. (Vilkkä 2005,158–159.) Opinnäytetyömme luotettavuutta olemme arvioineet näihin käsitteisiin. Tärkeää luotettavuudessa on tutkijan vastuullisuus. Tutkijan tulee suorittaa kaikki vaiheet systemaattisesti, hänen tulee arvioida vastuullisuutensa suhteessa tutkimuksen toteuttamiseen. (Virtanen 2006, 203–204.) Lukija tulisi saada vakuuttuneeksi tutkijan tekemien ratkaisujen oikeutuksesta (Paunonen & Vehviläinen- Julkunen 1997,20). Haastatteluista saamamme aineiston käsittelimme luottamuksellisesti ja totuudenmukaisesti muuttamatta sitä mitenkään. Aineiston analyysivaiheessa tulkitsimme yhdessä jatkuvasti aineistoa siitä, ovatko tutkimustulokset johdonmukaisia molempien mielestä. Käyttämämme tutkimukset opinnäytetyössämme ilmenevät liite 4. Pohdimme myös sitä, riittääkö aineisto ja analyysin kattavuus opinnäytetyöhömme.

Otimme haastatteluista suoria lainauksia, jotka mielestämme lisäävät luotettavuutta, koska niistä tulee esille haastateltavien aidot ajatukset ja kokemukset.

7.3 Tulosten tarkastelu

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää kuinka maatalojen emännät kuvasivat heidän omaa voimaantumistaan arjessa ja siihen liittyviä tekijöitä. Opinnäytetyöllämme oli kaksi tehtävää. Ensimmäinen tehtävä oli selvittää miten maatalojen emännät kuvasivat omaa arkeansa.

Emännät kuvasivat arjen koostuvan enimmäkseen erilaisista maatalon töistä. Perinteisesti siihen kuului eläinten hoito, erilaiset kotityöt, kirjalliset työt, peltotyöt ja muut huoltotyöt. Manninen (2008) toteaa, että emännuus on tietynlainen oppimäärä, mikä jakautuu kahteen oppimäärään, toinen näistä on maataloudellinen ja se koostuu maataloustöiden oppimisesta ja asettautumisesta tilan erilaisiin työnjakoihin. (Manninen 2008,27.)

Emännät mainitsivat myös arjen maataloilla olevan elämäntapa. Maaseudulla elämäntapa käsitti tilalla tehtävää työtä, missä työ, perhe ja koti olivat siinä samassa. Emännuus nähtiin modernina ja tasa-arvoisena. Työn tekeminen ja puolisoitten välinen tasa-arvoisuus nousi tärkeinä asioina. Maatilalla työskentely on emäntien mukaan myös yrittäjyyttä.

Högbacka & Trast (2000) mainitsi tavoista tulkita naisten työskentelyä maatalousyhteisöissä. Siinä yhtenä mainintana oli, että emännän roolia tulisi korostaa siten, että kummallakin sukupuolella on omat elämänalueensa, jotka täydentävät toisiaan. (Högbacka & Trast 2000,34–35.)

Sireni (2002) mainitsee emäntien ja isäntien välistä tasa-arvoa edistetyn jo 1980-luvun alussa. Myös yrittäjyys nousi tärkeäksi jo tuossa tutkimuksessa. Tämän vuosituhannen alun emännille on tullut merkittäviä muutoksia tehtävänkuvissa, kuten maataloustöissä, kotitaloustöissä ja asenteiden muuttumisessa. Maatalouden uudistuessa emäntien ei enää tarvitse enää tehdä ruumiillista työtä entiseen malliin. Maatalouskoneiden lisääntyminen on

tuonut emännille uusia vaativia tehtäviä, heidän pitäisi osata myös konetyöt karjanhoidon ja kotihoidon lisäksi. Osaksi työt tilalla ovat helpottaneet, mutta toisaalta vaikeutuneet emännän osalta, koska työhön on tullut teknisiä taitoja ja erityisosaamista vaativia tehtäviä. Tämä kaikki koneellistaminen, rationalisoiminen ja markkinoiminen edellyttävät sitä, että nykyemännän pitää olla yrittäjä. (Sireni 2002, 164–165.)

Toisena tehtävänä oli selvittää ne asiat ja tekijät, joiden avulla emännät kokivat voimaantuvansa. Takanen (2005) sanoo, että henkilökohtaisella tasolla voimaantumisen on kyse sisäisen voiman ja itsensä löytämisen matkasta, mikä tapahtuu ajattelun, toiminnan ja tunteiden tietoisesta uudelleensuuntautumisesta. Voimaantumisen on yhteys ihmisen ja yhteisön hyvinvointiin (Takanen 2005,186). Siitonen (1999) sanoo voimaantumisen olevan itsestään lähtevä prosessi: voimaa ei voi antaa toiselle. Se on henkilökohtainen prosessi tai tapahtumasarja (Siitonen 1999,93).

Vapaa-ajan merkitys nousi suurena ja merkittävänä osana emäntien keskuudessa. Vapaa-ajan riittävyden ja silloin työn äärestä pois pääsemisen emännät mainitsivat tärkeinä seikkoina. Matkailun ja liikuntaharrastukset emännät mainitsivat tärkeimpinä vapaa-ajan muotoina.

Työn tekeminen tilalla koettiin mielekkäänä ja voimaa antavana tekijänä. Tavallisia asioita arvostettiin. Vuodenaikojen vaihtelut tekivät tilalla elämisen vaihtelevaksi. Itsenäinen työ toi myös ilon tekemiseen. Emännistä kuului tietynlainen vapaus. Tiloja myös kehitettiin ja emännät kokivat osallisuuden työn kehittämiseen olevan voimaannuttavaa. Stressinhallintakyvyn tärkeyttä korostettiin.

Eräs emäntä sanoi saavansa voimaa yksinolosta. Hän sanoi, ettei tarvitse ulkopuolisia virikkeitä, vaan hän saa voimaa omista jutuistaan. Toisaalta emännät kokivat sosiaalisen kanssakäymisen ja ystävät tärkeiksi omassa elämässään. Toisaalta sellaiset ystävät olivat mukavia, jotka olivat samalta alalta ja toisaalta sellaiset, jotka eivät tiedä maataloudesta mitään. Vertaistuen saaminen korosti voimaantumisen tunnetta. Samoin yhteistyö korostui muiden maatilallisten kanssa. Myös tilan ulkopuolinen työ koettiin voimaannuttavana.

Perheen merkitys korostui jokaisella vastaajista. Oma puoliso ja hänen kanssaan tasavertaiset ja hyvät välit korostuivat erityisesti. Lapset ja lapsenlapset toivat myös merkityksen niin arkeen, kuin tilan jatkumiseenkin.

7.4 Kehittämisehdotukset

Opinnäytetyömme aihe nousi omasta kiinnostuksestamme maatiloja kohtaan. Oli mukavaa ja mielenkiintoista mennä tiloille haastattelemaan emäntiä ja nähdä heitä heidän omassa ympäristössään. Asenteet haastattelujen antamiseksi olivat hyvät, vaikka toukokuussa maataloilla painoivat toukotöiden teko ja kiireaika.

Kehittämisehdotuksina on, miten emännät pystyisivät kehittämään omaa voimaantumistaan pieninäkin hetkinä arjen lomassa, ja minkälaisia muotoja ne olisivat. Olisiko se parempi tai erilainen verkostoituminen kuin nyt, vai jotkin muut tekijät? Se saattaisi vielä parantaa emäntien voimaantumista tiloilla. Toisena kehittämisehdotuksena olisi tehdä uusi haastattelu tiloilla, jossa on tapahtumassa sukupolvenvaihdos. Emännät kertoivat olevansa tänä päivänä yrittäjiä omissa maatalousyrityksissään. Emännät ovat kouluttautuneempia kuin ennen. Jatkossa olisi mielenkiintoista tietää, kuinka voimaantumisen keinot ovat muuttuneet sukupolvien myötä ja ovatko ne ylipäätään muuttuneet miksikään. Onko kouluttautumisella ja tiedonhakupälineiden nykyaikaistumisella yhteyttä parempaan voimaantumiseen.

LÄHTEET

- Ahlstedt, J. & Niemi, J. 2009. Suomen maatalous ja maaseutuelinkeinot. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus. Taloustutkimus. Julkaisuja 109. Vammalan kirjapaino Oy.
- Harju, J. & Pirilä H. 2004. Maaseutuyrittäjyys- millainen mahdollisuus? Tampere: Kirjapaino Esa Print.
- Hirsjärvi, S & Hurme, H. 2009. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki. Yliopistopaino.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2008 Tutki ja Kirjoita. 13.–14. uudistettu painos. Keuruu: Otava.
- Härkki-Santala, M. 2002. Oman elämänsä ehtoisa emäntä. Tampere. MC-Pilot Oy. Sosiaalipsykologian laitos. Väitöskirja.
- Högbacka, R. 2003. Naisten muuttuvat elämänmuodot maaseudulla. Helsingin yliopisto, Maaseudun tutkimus- ja koulutuskeskus Mikkeli. Hakapaino Oy. Väitöskirja.
- Högbacka, R. Trast, T. 2000. Monessa mukana. Näkymiä naisten työhön ja elämään maaseudulla. Vantaa. Tummuvuorenkirjapaino Oy.
- Janhonen, S. & Nikkonen, M. 2003. Laadulliset tutkimusmenetelmät hoitotieteessä. Helsinki. WSOY.
- Keating, N.& Munro, B. 1988. Farm Women/Farm Work. Tulostettu 04.09.2010. <http://www.springerlink.com/content/t637628046119737/fulltext.pdf>.
- Kivinen, P. & Talola, S. 2005. Ihmisiä maatilalla arjessa. Tampere: Tampereen yliopistopaino.
- Krause, K. & Kiikala, I. 1996. Hoitotieteellisen tutkimuksen peruskysymyksiä. Helsinki. Kirjayhtymä.
- Kuisma, A. & Kallio, J. 2009. Yrittäminen maatilalla. Helsinki. Vammalan kirjapaino oy.
- Kupiainen, H. 1996. Kantakylistä rantakyliin. Tutkimusmatkoja maaseudulle. Helsingin yliopisto. Maaseudun tutkimus- ja koulutuskeskus Mikkeli. Pieksämäki. Raamattutalo.
- Kuula, A. 2006. Tutkimusetiikka. Aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys. Helsinki. Osuuskunta vastapaino.

Manninen, K. 2009. Emäntävoimaa. Helsinki. Art - Print Oy.

Manninen, K. 2008. Emännyyden alkeista koko oppimäärään. Teoksessa Wahlström, I. 2008. Emäntä. Suomen maatalousmuseon vuosikirja Laari 2008. Loimaa. Newprint Oy. 27.

MASSI-TIETO. Pirkanmaan ammattikorkeakoulun Tieto- Massi- hankkeen tiedotuslehti 1/2009.

Mäkinen, O. 2006. Tutkimusetiikan ABC. Helsinki. Gummerus Kirjapaino.

Paunonen, M. & Vehviläinen - Julkunen. K. 1997. Hoitotieteen tutkimusmetodiikka. Helsinki; Porvoo: WSOY.

Siitonen, J. 1999. Voimaantumisteorian perusteiden hahmottelua. Oulu. Oulun yliopisto. Opettajankoulutuslaitos. Väitöskirja.

Silvasti, T.2001. Talonpojan elämä. Helsinki: Helsingin yliopisto. Sosiaalipolitiikan laitos. Väitöskirja.

Sireni, M. 2002. Tilansa tekijät. Tutkimus emännyydestä ja maatilasta naisen paikkana. Joensuun yliopisto. Yhteiskuntatieteellisiä julkaisuja N:0 56. Joensuun yliopistopaino. Akateeminen väitöskirja.

Takanen, T. 2005. Voimaantuva työyhteisö - miten luomme tulevaisuutta. Keuruu. Otava.

Tuomi, J. 2008. Tutki ja lue. Jyväskylä. Gummerus kirjapaino Oy.

Tuomi, J.& Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi 5 uudistettu painos. Jyväskylä. Gummerus.

Vilka, H. 2005. Tutki ja Kehitä. Keuruu. Tammi.

Virtanen, J. 2006. Fenomenologia laadullisen tutkimuksen lähtökohtana. Teoksessa Metsämuuronen, J. (toim,) Laadullisen tutkimuksen käsikirja. Helsinki: International Methelp, 203–204.

TAMPEREEN
AMMATTIKORKEAKOULU

LIITE 1:1 (2)

Tiedote

23.3.2010

Hyvä osallistuja,

Pyydämme Teitä osallistumaan opinnäytetyöhömmе, jossa selvitetään maatalon emäntien voimaantumista arjessa. Opinnäytetyömme tarkoituksena on kerätä kokemuksellista tietoa teiltä, maatilojen emännät omasta voimaantumisestanne arjen keskellä ja siihen liittyvistä tekijöistä.

Jokaisen osallistujan haastattelu toteutetaan kevään aikana. Opinnäytetyön aineisto kerätään haastattelujen avulla sopimassamme paikassa. Haastattelu nauhoitetaan. Haastattelu kestää noin 1-2 tuntia.

Ennen haastattelua Teiltä pyydetään kirjallinen suostumus opinnäytetyöhön osallistumisesta. Opinnäytetyöhön osallistuminen on Teille vapaaehtoista, Teillä on oikeus missä vaiheessa tahansa kieltäytyä, syytä siihen ilmoittamatta. Opinnäytetyön tulokset raportoidaan niin, ettei yksittäistä osallistujaa voida tunnistaa.

Olemme tehneet sopimuksen opinnäytetyömme toteutuksesta Tampereen Ammattikorkeakoulun TIETO-MASSI koulutushankkeen kanssa.

Opinnäytetyön tekijät:

Maija Mäkelä
Sairaanhoitajaopiskelija AMK
Tampereen ammattikorkeakoulu

Henna Pulkki
Sairaanhoitajaopiskelija AMK
Tampereen ammattikorkeakoulu

Lisätietoja opinnäytetyöstä antaa tarvittaessa:

Nina Kilkku
Opinnäytetyön ohjaaja,
Yliopettaja nina.kilkku@tamk.fi

(jatkuu)

TAMPEREEN
AMMATTIKORKEAKOULU

SUOSTUMUS

Opinnäytetyö: Emäntänä maatilalla kuinka voimaannun arjessa.

Minua on pyydetty osallistumaan yllämainittuun opinnäytetyöhön ja olen saanut sekä kirjallista että suullista tietoa opinnäytetyöstä ja mahdollisuuden esittää siitä tekijöille kysymyksiä.

Ymmärrän, että opinnäytetyöhön osallistuminen on vapaaehtoista ja että minulla on oikeus kieltäytyä siitä sekä perua suostumukseni milloin tahansa syytä ilmoittamatta. Ymmärrän myös, että tiedot käsitellään luottamuksellisesti.

Tampere _____.____.2010

Tampere _____.____.2010

Suostun osallistumaan haastatteluun:

Suostumuksen vastaanottaja:

haastateltavan/ osallistujan allekirjoitus

allekirjoitus

nimenselvennys

nimenselvennys

TAMPEREEN
AMMATTIKORKEAKOULU

TEEMAHAASTATTELUN RUNKO

1. Kuvailkaa miten koette emännyyden arjessa maatilalla?
 - Mistä arkenne koostuu ja mitä päiväänne sisältyy.
 - Mitä on mielestänne emännöisyys ja millaista on olla tilallanne emäntänä.

2. Millaisia ovat ne asiat ja tekijät, mistä koette saavanne voimaa arjessa
 - Miten koette voimaantuvan arjessa naisena, vaimona ja äitinä?
 - Mitkä ovat ne asiat ja tekijät?

TAULUKKO 1. Arki maatilan emäntien kuvaamana

Pelkistetty ilmaus	Alaluokka	Yläluokka
Aamuisin navettatöihin menee pari- kolme tuntia Poikimisia saattaa olla Karsinoiden siivoamista Puiden kantoa Rehujen antamista Eläinten järjestelyä Vasikoiden korvamerkintää Vasikoiden nupotusta Siivousta (navetalla) Illalla navettatyöt Iltatarkastus navetalla Eläinten hoito: lehmien lypsy, lehmien ruokinta, lehmien poikimiset, eläinten kunnon tarkkailu, siemennykset, siivoukset	Eläinten hoito	Arjen toimet
Kirjanpito Paperityöt: verokirjanpito, viljelymuistiinpanot, viljelysuunnitelmat, eläinrekisterin ylläpito, tuotosseuranta	Kirjalliset työt	
Ruuanlaitto Mummon hoito Kotityöt: ruuanlaitto, siivous, pyykki	Kotityöt	
Kylvömuokkaukset, kylvö, säilörehunteko, puinti, viljankuivaus	Peltotyöt	
Asiointia Aitojen tekoa	Muut/huoltotyöt	
Mökkivuokraus, siihen liittyvät puutyöt, pihatyöt ja siivous	Sivuelinkeinot	

LIITE 3:2 (6)

Pelkistetty ilmaus	Alaluokka	Yläluokka
<p>Kaiken tarvittavan työn tekeminen</p> <p>Modernin tyylin eläjä</p> <p>On päästetty traktorin rattiinkin.</p> <p>Jokainen voi olla sellainen emäntä, miltä tuntuu</p> <p>Ei pidä pakottaa muiden luomaan muottiin</p> <p>Tasavertaisuus</p>	<p>Moderni ja tasa-arvoinen emäntä</p>	
<p>Arki muotoutuu kausiluontoisesti</p> <p>Yrittäjän arki jakautuu koko päivälle</p> <p>On hoidettava kunnan palkkatyö ja tilan työt</p> <p>Navettatyö on päätoimi. Lisäksi maatalouteen liittyvät luottamustoimet.</p> <p>Luottamustoimia Ei emäntä vaan yrittäjä</p> <p>Maatalousyrittäjä</p> <p>Yksin yrittäjänä maatilalla</p>	<p>Yrittäjäyys</p>	<p>Elämäntapa</p>

TAULUKKO 2. Asiat ja tekijät joilla he kokevat voimaantuvansa.

Pelkistetty ilmaisu	Alaluokka	Yläluokka
Vapaa-aika on suurin tekijä On pidettävä huoli vapaa-ajasta Pitää olla vapaa-aikaa ja harrastuksia Omaa aikaa Vapaa-aikaa sopivasti	Riittävästi vapaa-aikaa	Vapaa-aika on tärkeä
Lomalla lähdetään pois tilalta Tärkeää, että on muutakin kuin tila. Pystyy lähtemään pienelle lomalle, tai vaikka päiväksi kaupunkiin ostoksille.	Vapaa-ajalla pois työstä	
Lapissa Tallinnassa Etelänreissulla Käynnit karjaan liittyvissä näyttelyissä	Matkailu	
Vesijumpassa käyminen. Erähomma, metsästys ja kalastus Koiraharrastus, näyttelyt lenkkeily ja liikunta Jumpassa käyminen	Liikunta ja ulkoiluharrastukset	

LIITE 3: 4(6)

Pelkistetty ilmaus	Alaluokka	Yläluokka
<p>Kunnia-asia Päätoimisia viljelijöitä Saa sisäisen voiman tästä itsenäisestä työstä. Saa päättää mitä tekee Ihan kaikki, elämä, työ, karja Saa odottaa poikimisia ja seurata lehmien kasvua Vuodenaikojen vaihtelu on hauskaa Voiman saaminen siitä tilalta</p>	<p>Voimaa työstä, elämäntavasta</p>	
<p>Tilaa rakennettu ja kehitetty On ostettu peltoja, salaojitettu, ostettu muita tiloja, metsää ja rakennettu mökkejä Kaikenlaisia tavoitteita täytyy asettaa itselleen Työn täytyy olla mielekästä ja siinä täytyy olla sisältöä</p>	<p>Työn mielekkyys ja kehittämismahdollisuudet</p>	<p>Työn mielekäs tekeminen tilalla</p>
<p>Kaikkia asioita ei parane ottaa niin vakavasti Stressin hallinta Asiat järjestyvät aina jollain lailla.</p>	<p>Stressiin hallintakyky</p>	

LIITE 3: 5(6)

Pelkistetty ilmaus	Alaluokka	Yläluokka
Meno mökille ja yksinolo Oman ajan otto Mä tykkään mieluiten mennä yksin Saa voimaa omista jutuista	Yksinäisyydestä nauttiminen	Ystävät, oma aika ja sosiaaliset kontaktit
Mökkibisneksessä tapaa erilaisia ihmisiä. Sosiaalisuus ja ystävät Miesten kanssa yhteisryhmä vesijumpassa On tuttuja paljon Hyvät ystävät ovat tärkeitä. On kavereita, jotka ei tiedä maataloudesta mitään	Sosiaaliset kontaktit, ystävät	
Mukana kunnallispolitiikassa ja yhdistystoiminnassa	Osallistuminen yhteiskunnalliseen toimintaan	
Lomittajan homma, sieltä saa semmoista vertaistukea Yhteistyötä paljon. Avun pyytäminen Yhteishankinnat On ystävinä maatalousyrittäjiä Kun tapaa saman alan väkeä. Netin keskustelupalstakin ovat jonkunmoista vertaistukea. Toisen maanviljelijän kanssa puhuminen Kavereita, jotka ovat samassa tilanteessa. On hyviä ystäviä.	Vertaistuki, yhteistyö, ystävät samalta alalta	

LIITE 3: 6(6)

Pelkistetty ilmaus	Alaluokka	Yläluokka
Tytär ja lapsenlapsi, joka antaa paljon iloa. Tytär ja vävy välillä auttamassa Lasten touhujen seuraaminen ja kasvun seuraaminen. Saa lapsilta kommentteja, kun heistä tulee aikuisia Iloa suhteen lapsiin ja tekemisen heidän kanssaan	Perhe, lapset	Perhe ja puoliso
Tärkeää, että tilalla on ihmisillä hyvät välit Ihmissuhteet ovat kunnossa	Hyvät suhteet läheisiin	
Että olisi muutakin yhteistä kuin työ ja että molemmilla olisi oma harrastus Oma harrastus Samanlaisia harrastuksia.	Puolison kanssa jotain yhteistä, jotain omaa	
Yhtäläisesti hommissa kun mies.	Tasavertaisuus puolison kanssa	

TAULUKKO 3. Aikaisemmat tutkimukset aiheesta

Tekijät, maa ja julkaisu vuosi	Tutkimuksen tarkoitus	Tutkimuksen aineisto	Tutkimuksen arviointimenetelmä	Tutkimuksen keskeiset tulokset
Härkki-Santala, M. Oman elämänsä ehtoisa emäntä. Suomi 2002	Tarkastellaan päätoimisen emännän elämää ja työtä sosiaalisten suhteiden kautta muodostuvien näkökulmien avulla. Selvitetään miten emännät tuottavat puheissaan työnsä mielekkyyden.	26 emännän ryhmähaastattelu ja 31 emännän lomakehaastattelu	Kvalitatiivinen tutkimus Ryhmähaastattelu ja lomakehaastattelu.	Emännäksi tullaan solmimalla av(i)oliitto viljelijän kanssa, mutta jonkinasteista emäntätutkintoa kaivattiin. Emännyyden valinta olosuhteista ja kuormittavuudesta huolimatta. Emännät sanoutuivat irti avustavan Naiset kokivat olevansa tasa-arvoisia, vaikka tasa-arvon ulkoiset kriteerit eivät välttämättä toteutuneet. Epätasa-arvoisen tilanteen kyseenalaistamattomuus luo turvallisuuden tunteen.
Högbacka.R. Naisten muuttuvat elämänmuodot maaseudulla. Suomi 2003	Miten yhteiskunnan ja maaseudun muutokset vaikuttavat naisten elämään maaseudulla ja miten naiset itse tilanteensa kokevat.	Eripuolilta Suomea erilaisilta maaseutualueilta kerätyt naisten haastattelu- ja maaseutua koskevia tilasto- ja kyselyaineistoja.	Teorialähtöinen. Högbac-kan aikaisemat tekemät teemahaastattelut vuosilta 1998-2000 ja kyselyt vuosilta 1993 ja 1994	Palkkatöiden merkitys on kymmenen viime vuoden aikana korostunut. Naiset ovat myös entistä liikkuvampia. Suuri osa naisista on maalle muualta muuttaneita. Perinteiset agraariset elämänmuodot ovatkin väistymässä, ja tilalle on tulossa uudenlaisia elämänmuotoja, joissa naisten tausta, koulutus ja asema työmarkkinoilla poikkeavat toisistaan.

LIITE 4: 2(3)

Tekijät, maa ja julkaisu vuosi	Tutkimuksen tarkoitus	Tutkimuksen aineisto	Tutkimuksen arviointimenetelmä	Tutkimuksen keskeiset tulokset
Siitonen, J. Voimaantumisteorian perusteiden hahmottelua. Suomi 1999.	Tutkimuksen päätavoitteeksi muodostui teorian rakentamisen ihmisen voimaantumisesta	Tutkimuskirjallisuus	Hannele Niemen ja Viljo Kohosen kehittämän uusprofessi onaalisen syklisen mallin pohjalta. grounded theory - metodologia mukaisesti jatkuvan vertailun menetelmällä.	Voimaantuneisuus ei ole pysyvä tila. Voimaantumista voidaan kuitenkin yrittää tukea hienovaraisilla ja mahdollistavilla toimenpiteillä, esimerkiksi avoimuudella, toimintavapaudella, rohkaisemisella sekä turvallisuuteen, luottamukseen ja tasa-arvoisuuteen pyrkimisellä. Voimaantuminen on yhteydessä ihmisen hyvinvointiin.
Silvasti, T. Talonpojan elämä. Suomi 2001	Talonpoikaiskulttuurin modernisaatiota ja yksilön selviytymistä maatalouden murroksessa.	19 Elämäkerta-haastattelua ja 24 viljelijän kirjoittamaa elämäkerrallista tekstiä.	Kvalitatiivinen tutkimus.	Keskeisin viljelijöiden elämäntapaa määrittävistä skripteistä on sukutilan jatkuvuuden ihanne. Se kytkeytyy läheisesti toiseen elämäntapaa orientoivaan kulttuuriseen malliin, sukupuolisidonnaisen työnjaon malliin. Jatkuvuuden ihanne ohjaa osaltaan myös viljelijöiden suhdetta kotiin, tilaan ja maahan. Viljelijöiden produktiivisen tutantofilosofian välittämä suhdeonkin kolmas elämäntapaa merkittävällä tavalla jäsentävä skripti.

LIITE 4: 3(3)

Tekijät, maa ja julkaisu vuosi	Tutkimuksen tarkoitus	Tutkimuksen aineisto	Tutkimuksen arviointi menetelmä	Tutkimuksen keskeiset tulokset
Silvasti, T. Talonpojan elämä. Suomi 2001				Skriptit ovat vuorovaikutuksessa syntyviä ja uusiintuvia kulttuurisia malleja.
Sireni, M. Tilansa tekijät. Suomi 2002.	Emännyydestä ja maatilasta naisen paikkana.	Tutkimuskohteet Itä-Suomesta ja Päijät-Hämeestä ja pääosa empiirisestä aineistosta on Causes and Mechanisms of	Määrällisiä että laadullisia menetelmiä. Puolistrukturoitujen., teemahaastattelujen ja	Havaintojen perusteella naisten asema maatilalla on vahva ja he kokevat olevansa tasa-arvoisia miesten kanssa. Naiset määrittelevät aktiivisesti oman
		Social Exclusion of Women Smallholders ja Hva er et Skikkeling arbeid? Unge Voksnes Mote med et Arbeidsmarkket i Omstilling i Nordens Periferier tutkimuksista.	tapansa olla emäntä, eikä suomalaisella emännyydellä siten ole yhtä sisältöä.	tapansa olla emäntä, eikä suomalaisella emännyydellä siten ole yhtä sisältöä